

A vikingek fogai

PLoS ONE 18(12): Published: December 13, 2023
e0295282. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0295282>

Apud zm online, 05. 01. 2024

Kulcsszavak: orvostörténet, fogászat, paleosztomatológia, Skandinávia

Forrás Internet-helye:

<https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0295282>

A *Göteborgs Universitet* kutatói egy svédországi régészeti lelőhely egykori lakóinak fogászati státuszát értékelték. Az elemzés 171 egyénre terjedt ki, akik a 10-12. sz. között, a kései vikingkorban éltek Nyugat-Gotlandban. A team a szuvasodás prevalenciája, a fog elhasználódása és egyéb paraméterek mellett, más fogpatológiákat és anatómiai anomáliákat is dokumentált. Összesen 3.293 teljes vagy hiányos fogsor elemzésére került sor. A kiválasztás szempontja az volt, hogy komplett vagy fragmentált alsó és felső állcsont álljon rendelkezésre.

A felnőttek 62%-ának legalább egy szuvas foga volt, 38%-nál nem volt szuvasodás. Az egy személyre jutó szuvas fogak száma 0 és 22 között mozgott. Az átlagos DMFT-érték 4,4 volt (*DMFT: Decayed, Missing and Filled Teeth* – szuvas, hiányzó és tömött fogak).

Életük során a vizsgált vikingek, a bölcsességfogak kivételével, átlagosan fogaik 6%-át veszítették el. Ez összesen 953 fog elvesztését jelenti, ezek közül 219 bölcsességfog volt. Az átlagos fogkopás zápfogaknál 3,0, frontális fogaknál 2,8 volt. A szerzők szerint a gyökérszuvasodás gyakorisága a vizsgált viking populáció körében egy paradontális betegséggel függhet össze. Valószínűsíthető, hogy fogpiszkálóval való tisztításra szorítottak, így a biohártya hosszabb időn keresztül a gyökérfelületen maradhatott.

Több jel utal arra, hogy a vikingeknél létezett egyfajta fogápolás: többek között a fogpiszkáló használata, az elülső fogak reszelése, sőt a fertőzött fogak kezelése. A kutatók számára feltűnő volt, hogy a zápfogat a fogkoronától a fogbélig lereszelték.

A földműves közösségekben élő vikingek fő táplálékai: marha-, sertés- és bányahús, hal, tej, zöldségfélék, többek között hüvelyesek, gomba, méz, maláta. A táplálék állaga hozzájárult a fogkopáshoz. A nagymennyiségű keményítő-tartalmú élelmiszer pedig a fogyatékos szájjápolással társulva részben magyarázza a fogszuvasodást. A szuvasodás prevalenciáját egyes környezeti feltételek, mint az ivóvíz fluoridtartalma is befolyásolhatták.